

[Udenrigsministeren.]

Danmarks stilling inden for NATOs militære kommandosystem har i den senere tid været genstand for en del omtale på grund af forlydender om, at Danmark kommandomæssigt skulle flyttes fra nordregionen, hvis hovedkvarter ligger ved Oslo, til centralregionen, hvis hovedkvarter ligger ved Paris. Som den højtærede forsvarsminister udtalte her i tinget i november, er det regeringens opfattelse, at den bestående inddeling er den mest formålstjenlige, altså at Danmark bør forblive i nordregionen.

I december sidste år holdt NATO-rådet møde i Paris med deltagelse af medlemslandenes udenrigs- og forsvarsministre. Dagsordenen omfattede en gennemgang af den udenrigspolitiske situation, en drøftelse af formerne for NATOs politiske samarbejde og en drøftelse af NATOs forsvarsberedskab.

Vedrørende formerne for det politiske samarbejde inden for NATO var der almindelig enighed om, at det bestående maskineri stort set var velegnet til formålet, men at forberedelserne af politiske rådslagninger i rådet kunne forbedres, især ved en mere systematisk undersøgelse af langtidsp problemer. Dette kan vi fra dansk side kun være tilfredse med.

1959 er imidlertid ikke blot et fødselsdagsår for NATO; det er samtidig et år, hvor NATO-landenes regeringer synes at skulle stilles over for en af de alvorligste situationer, vi hidtil har kendt. Jeg tænker hermed på virkningerne af, at den sovjetiske ministerpræsident har rejst først Berlinsspørgsmålet og siden spørgsmålet om en fredstraktat mellem Tyskland og alle de lande, der var i krig med Tyskland, herunder Danmark.

Vi kan ikke være i tvivl om, at Tysklandsproblemet berører Danmark, der er nabo til Tyskland, direkte. Tysklands fremtidige ordning må, såvel politisk som forsvarsmæssigt, være af central betydning for os som for Norden i det hele taget.

NATO er et rent defensivt sikkerhedsorgan, som bidrager til at skabe en situation, hvor der kan føres reelle forhandlinger mellem øst og vest om internationale problemers løsning. Fra dansk side må vi håbe, at den situation, man nu befinder sig i som følge af ministerpræsident Khrustjovs

aktualisering af Tysklandsproblemerne, kan lede frem til sådanne reelle forhandlinger. Hvis dette håb går i opfyldelse, tror jeg, man bør erkende, at selve NATOs eksistens er en meget vigtig forudsætning herfor. Uden NATO er det langt fra sikkert, at vesteuropæiske lande ville kunne være partnere i en sådan forhandling på samme måde, som der nu er mulighed for.

Optakten til den nuværende aktivitet omkring Tysklandsspørgsmålet var — som det vil erindres — Sovjetunionens erklæring af 27. november 1958 om 6 måneder senere ensidigt at ville overlade sine beføjelser i henhold til firemagtsaftalerne om Berlin til Østtyskland. Erklæringen var ledsaget af et forslag om, at vestmagternes besættelsesstyrker i Vestberlin skulle trækkes tilbage og bydelen gøres til en demilitariseret fristad under international kontrol, eventuelt under FNs medvirken.

I noter, der omkring årsskiftet blev afgivet til den sovjetiske regering, afviste de tre i Berlin ansvarlige vestmagter det sovjetiske Berlinforslag og protesterede imod det sovjetiske skridt, som noten havde forudsagt, idet man fandt, at et sådant skridt ville være i strid med Sovjetunionens forpligtelser, forpligtelser, Sovjet har påtaget sig efter internationale aftaler. Samtidig erklærede vestmagterne sig imidlertid rede til at drøfte Berlinspørgsmålet inden for rammerne af forhandlinger om det samlede tyske spørgsmål og de dermed forbundne sikkerhedsproblemer. Regeringen gav under NATOs ministermøde i december tilslutning til dette standpunkt ud fra den betragtning, at den af Sovjet foreslåede ordning ikke indebar tilstrækkelige garantier for byens sikkerhed og frihed.

Efter demokratisk tankegang kan den opfattelse, vestberlinerne selv har, ikke fejles til side. Vestberlin er jo allerede i dag en fri by, hvis borgere har fri demokratisk adgang til at ytre deres mening. Det gjorde de ved et valg, der fandt sted i december, og udfaldet af dette valg var ikke til at tage fejl af. Kun en ubetydelig minoritet af den vestberlinske befolkning — mindre end tre procent — ønskede en kommunistisk løsning. De 2½ million berlinere har fortalt verden, at de vedvarende ønsker at leve i nært fællesskab med den vestlige verden og at bevare deres nuværende frihed. En